

Briselē, 4.11.2020.
COM(2020) 692 final

2020/0313 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 428/2009, piešķirot Savienības vispārējo eksporta atļauju konkrētu divējāda lietojuma preču eksportam no Savienības uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste uz Līguma par Eiropas Savienību 50. panta pamata iesniedza paziņojumu par nodomu izstāties no Savienības. Savienība saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu risināja sarunas ar Apvienoto Karalisti par līgumu, kurā paredzēta Apvienotās Karalistes izstāšanās kārtība, ņemot vērā satvaru abu pušu turpmākajām attiecībām (“izstāšanās līgums”)¹. Saskaņā ar izstāšanās līguma noteikumiem Apvienotā Karaliste kopš 2020. gada 31. janvāra vairs nav Eiropas Savienības dalībvalsts, un Savienības primārie un sekundārie tiesību akti Apvienotajai Karalistei pēc pārejas posma beigām 2020. gada 31. decembrī vairs nebūs piemērojami.

Ar Padomes 2009. gada 5. maija Regulu (EK) Nr. 428/2009 (“regula”), ar ko izveido Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, pārvadājumu, starpniecības un tranzīta kontrolei², atbilstoši dalībvalstu un Eiropas Savienības (ES) starptautiskajām saistībām un pienākumiem ir izveidota kopēja sistēma divējāda lietojuma preču kontrolei. Saskaņā ar regulu divējāda lietojuma preču eksportam uz trešām valstīm ir vajadzīga atļauja. Šī atļauja var būt individuāla, vispārēja vai visaptveroša.

Lai atbalstītu ES konkurētspēju un radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem Savienības eksportētājiem, vienlaikus nodrošinot augstu drošības līmeni un starptautisko saistību pilnīgu ievērošanu, Padomes Regulā (EK) Nr. 428/2009 paredzētas “Savienības vispārējās eksporta atļaujas” konkrētu divējāda lietojuma preču eksportam uz konkrētām trešām valstīm ar konkrētiem nosacījumiem. Jo īpaši regulas IIa pielikumā paredzēta Savienības vispārējā eksporta atļauja (“EU001”) konkrētiem zema riska darījumiem, piemēram, eksportam uz Austrāliju, Kanādu, Japānu, Jaunzēlandi, Norvēģiju, Šveici (arī Lihtenšteinu) un Amerikas Savienotajām Valstīm.

Apvienotās Karalistes izstāšanās no Savienības ietekmē divējāda lietojuma preču tirdzniecību starp ES un Apvienoto Karalisti: saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 428/2009 divējāda lietojuma preču eksportam no ES uz Apvienoto Karalisti no 2021. gada 1. janvāra būs vajadzīga eksporta atļauja, ko izdevusi tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kurā eksportētājs veic uzņēmējdarbību. Tas radītu ievērojamu administratīvo slogu dalībvalstu kompetentajām iestādēm un ES eksportētājiem, ietekmējot to konkurētspēju.

Tāpēc, lai mazinātu šos riskus un Apvienotās Karalistes izstāšanās ietekmi uz ES konkurētspēju, ir lietderīgi pievienot Apvienoto Karalisti regulas IIa pielikumā un tādējādi kontrolēt eksportu uz Apvienoto Karalisti saskaņā ar Savienības vispārējo eksporta atļauju EU001. Ir vairāki iemesli, kāpēc Apvienotā Karaliste būtu jāpievieno EU001 valstu sarakstam:

- Apvienotā Karaliste ir attiecīgo starptautisko līgumu puse un kodolieroču neizplatīšanas starptautisko režīmu dalībiece, un tā pilnībā izpilda attiecīgās saistības;

¹ Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.). (“Izstāšanās līgums”).

² OV L 134, 29.5.2009., 1. lpp.

- Apvienotā Karaliste saderīgi ar minētās regulas noteikumiem un mērķiem piemēro samērīgu un piemērotu kontroli, efektīvi ņemot vērā apsvērumus par paredzēto tiešo lietojumu un diversiju (novirzīšanas) risku.

Tāpēc Apvienotās Karalistes pievienošana EU001 valstu sarakstam negatīvi neietekmēs ES un starptautisko drošību, bet gan nodrošinās vienotu un konsekventu kontroles piemērošanu visā ES un vienlīdzīgus konkurences apstākļus ES eksportētājiem.

- **Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem**

ES eksporta kontroles režīms divējāda lietojuma precēm paredz, ka eksporta atļaujas parasti izdod valsts kompetentās iestādes, katru gadījumu izvērtējot atsevišķi. Prasība pēc īpašas atļaujas eksportam uz Apvienoto Karalisti varētu izraisīt ievērojamu administratīvo slogu eksportētājiem un kompetentajām iestādēm un risku radīt nevienlīdzīgus konkurences apstākļus eksportētājiem dalībvalstī, tādējādi ietekmējot labu iekšējā tirgus un kopējās tirdzniecības politikas darbību. Šo nelabvēlīgo ietekmi varētu mazināt, pievienojot Apvienoto Karalisti to galamērķu sarakstam, uz kuriem attiecas EU001. Tādējādi šis priekšlikums ir saderīgs ar vispārējo pieeju ārkārtas pasākumiem, kas veicami situācijā, ja Apvienotā Karaliste izstājas bez līguma.

Turklāt, ņemot vērā, ka Apvienotā Karaliste ir nozīmīgs divējāda lietojuma preču eksporta galamērķis un ka tā ir uzņēmusies attiecīgas starptautiskas saistības un pilnībā tās izpilda, Apvienotās Karalistes pievienošana to galamērķu sarakstam, uz kuriem attiecas EU001, ir arī saderīga ar šīs regulas mērķiem attiecībā pret starptautisko un ES drošību, kā arī ar to, kā divējāda lietojuma preču eksports uz citām valstīm (kas no regulas mērķu viedokļa ir salīdzināmā situācijā ar Apvienoto Karalisti) tiek kontrolēts saskaņā ar ES tiesību aktiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 207. pants.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Nepiemēro, jo starptautiskā tirdzniecība ir ekskluzīvā ES kompetencē.

- **Proporcionalitāte**

Uzskatāms, ka ierosinātā regula ir proporcionāla, jo tā novērsīs nesamērīgus tirdzniecības traucējumus un pārmērīgu administratīvo slogu divējāda lietojuma preču eksportam no Eiropas Savienības uz Apvienoto Karalisti, vienlaikus saglabājot starptautisko un ES drošību. Tā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai, un atturas no jebkādam plašākām izmaiņām.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Šajā priekšlikumā ir ietverts ierobežots grozījums, kas attiecas uz ļoti specifisku un vienreizēju situāciju. Tā kā ar regulu ir izveidots to trešo valstu saraksts, uz kurām attiecas EU001, un ņemot vērā to, ka Komisijai nav pilnvaru pievienot šim sarakstam citas valstis, šķietami vienīgā piemērotā tiesību akta forma, kas izmantojama šajā situācijā, ir Eiropas Parlamenta un Padomes regula.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Nepiemēro, ņemot vērā tā notikuma ārkārtas un vienreizējo raksturu, kura dēļ ir vajadzīgs šis priekšlikums.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Īpašie apstākļi, kas saistīti ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no Savienības, un pastāvīgi mainīgā situācija ir būtiski ierobežojusi iespēju rīkot priekšlikuma sabiedrisko apspriešanu. Tomēr dažādās ieinteresētās personas un dalībvalstu pārstāvji ir akcentējuši problēmas, ko rada Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES, un iespējamās risinājumus.

- **Ietekmes novērtējums**

Saskaņā ar labāka regulējuma pamatnostādņām situācijas izņēmuma rakstura dēļ ietekmes novērtējums nav vajadzīgs. Bez ierosinātā nav būtiski atšķirīgu politisko risinājumu.

- **Pamattiesības**

Priekšlikums neietekmē pamattiesību piemērošanu vai aizsardzību.

4. **IETEKME UZ BUDŽETU**

Neattiecas.

5. **CITI ELEMENTI**

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Neattiecas

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 428/2009, piešķirot Savienības vispārējo eksporta atļauju konkrētu divējāda lietojuma preču eksportam no Savienības uz Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- 1) 2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste uz Līguma par Eiropas Savienību 50. panta pamata iesniedza paziņojumu par nodomu izstāties no Savienības. Savienība saskaņā ar 50. pantu risināja sarunas ar Apvienoto Karalisti par izstāšanās līgumu³. Saskaņā ar izstāšanās līguma noteikumiem Apvienotā Karaliste kopš 2020. gada 31. janvāra vairs nav Eiropas Savienības dalībvalsts, un Savienības primārie un sekundārie tiesību akti Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā pēc pārejas posma beigām 2020. gada 31. decembrī vairs nebūs piemērojami.
- 2) Ar Padomes Regulu (EK) Nr. 428/2009⁴ ir izveidota kopēja sistēma divējāda lietojuma preču eksporta kontrolei, lai aizsargātu Savienības un starptautisko drošību un nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus Savienības eksportētājiem.
- 3) Regulā (EK) Nr. 428/2009 ir paredzētas “Savienības vispārējās eksporta atļaujas”, kas atvieglo kontroli divējāda lietojuma preču zema riska eksportam uz konkrētām trešām valstīm. Pašlaik Savienības vispārējā eksporta atļauja Nr. EU001 attiecas uz Austrāliju, Kanādu, Japānu, Jaunzēlandi, Norvēģiju, Šveici (arī Lihtenšteinu) un Amerikas Savienotajām Valstīm.
- 4) Apvienotā Karaliste ir attiecīgo starptautisko līgumu puse un kodolieroču neizplatīšanas starptautisko režīmu dalībiece, un tā pilnībā izpilda attiecīgās saistības.
- 5) Apvienotā Karaliste saderīgi ar Regulas (EK) Nr. 428/2009 noteikumiem un mērķiem piemēro samērīgu un piemērotu kontroli, efektīvi ņemot vērā apsvērumus par paredzēto tiešo lietojumu un diversiju (novirzīšanas) risku.
- 6) Apvienotās Karalistes pievienošanai EU001 valstu sarakstam nevajadzētu negatīvi ietekmēt Savienības drošību vai starptautisko drošību.

³ Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.).

⁴ Padomes Regula (EK) Nr. 428/2009 (2009. gada 5. maijs), ar ko izveido Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, pārvadājumu, starpniecības un tranzīta kontrolei (OV L 134, 29.5.2009., 1. lpp.).

- 7) Ņemot vērā to, ka Apvienotā Karaliste ir svarīgs Savienībā ražotu divējāda lietojuma preču galamērķis, ir lietderīgi pievienot Apvienoto Karalisti to galamērķu sarakstam, uz kuriem attiecas Savienības vispārējās eksporta atļaujas Nr. EU001, lai nodrošinātu vienotu un konsekventu kontroles piemērošanu visā Savienībā, veicinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļus Savienības eksportētājiem un izvairītos no nevajadzīga administratīvā sloga, vienlaikus aizsargājot Savienības un starptautisko drošību.
- 8) Ņemot vērā steidzamību, ko nosaka apstākļi, kādos Apvienotā Karaliste izstājas no Eiropas Savienības, ir vajadzīgs, lai būtu iespējams steidzami piemērot šajā regulā paredzētos noteikumus par Savienības vispārējās eksporta atļaujas Nr. EU001 attiecināšanu uz Apvienoto Karalisti. Tāpēc šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulas (EK) Nr. 428/2009 IIa pielikumu groza šādi:

- 1) virsrakstu “Eksports uz Austrāliju, Kanādu, Japānu, Jaunzēlandi, Norvēģiju, Šveici (arī Lihtenšteinu) un Amerikas Savienotajām Valstīm” aizstāj ar šādu:
“Eksports uz Austrāliju, Kanādu, Japānu, Jaunzēlandi, Norvēģiju, Šveici (arī Lihtenšteinu), Apvienoto Karalisti un Amerikas Savienotajām Valstīm”;
- 2) pielikuma 2. daļā aiz teksta “Šveice (arī Lihtenšteina);” iekļauj tekstu:
“- Apvienotā Karaliste (neskarot šīs regulas piemērošanu Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju saskaņā ar Ī/ZĪ protokola 2. pielikuma 47. punktu, kurā uzskaitīti izstāšanās līguma 5. panta 4. punktā minētie Savienības tiesību noteikumi)⁵”.

2. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*

⁵ OV C 66 I, 19.2.2019, 1. lpp.